

KŘESŤANSKÝ ZPRAVODAJ

**Rozpomeň se, Bože,
na skutky svého slitování;
rozpomeň se na krev svého Syna
a stůj při nás,
když budeme slavit památku našeho vykoupení.**

**Heřmanův Městec
Velikonoce 2021**

PAŠIJE PODLE JANA

Před námi se rozvíjí příběh největšího paradoxu dějin, paradoxu světla a zaslepenosti, hodný antického dramatu, leč na rozdíl od něj historicky skutečný. Pokusme se do něj vstoupit jako jedni z účastníků.

Dějství první: Ježíš v Getsemanech

Je noc a Ježíš přichází se svými učedníky přes potok Cedron do zahrady. O tom místě ví i Jidáš a přivede tam oddíl vojáků a chrámové stráže. Jidáš však už je ztracen a v dramatu nemá nadále žádnou roli. Je bezvýznamný a neurčuje dění. Jeho polibek je zbytečný. Dění určuje Ježíš sám svou otázkou, koho ten ozbrojený dav hledá, což jen slouží ke zjevení jeho pravé identity. Završuje tak výroky zjevující jeho identitu „Já jsem“ (ego eimi) Ježíš Nazaretský. Stráž i zástupy jsou ochromeny a padají v úctě k zemi. Přesto však Ježíše následně zatknou. Bůh se zjevuje v člověku Ježíši. Síla tohoto zjevení je natolik mocná, že srazí lidi na kolena, ale nebrání jim toho nedbat a podílet se na zločinu. Ježíš odmítá Petrovu násilnou akci mečem. Drama, které se odehrává, je naplněním vůle Otcovy, což Petr nechápe. Učedníci mohou odejít, Ježíš dává svůj život k dispozici za ně. „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.“ Nechá se zajmout a odvést. Je tma, ale ono světlo, které přišlo na svět, pohltit nedokáže.

Ježíš na rozdíl od hrdinů antického dramatu nejedná v intencích slepého osudu, nýbrž v poslušnosti lásky vůči Otci.

Dějství druhé: Výslech u velekněží Annáše a Kaifáše

Dav odvede Ježíše k veleknězi Annášovi. Má naspěch. Protagonistou druhého dějství však není ani tak Ježíš jako Petr. Milovaný učedník vezme Petra do veleknězova dvora. A Petr, jenž byl v předchozím dějství plný horlivosti a odvahy (když měl Ježíše za zády), najednou ztrácí půdu pod nohama, zachvátí ho strach o sebe sama a svou příslušnost k Ježíši a skupině učedníků třikrát popře. Je stále tma a do ní se propadá i Petr, chybí mu Ježíšův osvobozující pohled – ten přijde až na sám závěr evangelia. I Petr se ztrácí z děje.

Také před Annášem zůstává Ježíš pánem situace. Brání své působení, neboť jeho vystupování se dalo veřejně a je možné si to ověřit. Proti šikaně ze strany strážce se ohradí. Ačkoliv je vystaven stresu a nátlaku, zachovává si svou důstojnost, což ostře kontrastuje s postavou Petrovou. Ježíš nebrání sebe, ale své poslání; noc ještě neskončila.

Dějství třetí: Výslech před Pilátem

Toto dějství tvoří nejpodstatnější část dramatu až k ukřižování. Jeho protagonistou je vedle Ježíše jako antihrdina římský úředník Pilát, který je v čase svátků jako místodržící v Jeruzalémě.

Je časně zrána, nastává den, v němž Pilát rozehrává podivnou hru, která se stane osudnou jemu i Ježíšovi. Když k němu přivedou Ježíše, dobře ví, že jde o nevinného člověka. Ale jde o mocenskou hru, kdo z koho. Ježíš je jen záminkou, kolečkem v mašinérii zápasu o moc. V rozhovoru Piláta s Ježíšem se objevují dvě zásadní

témata: Boží království a pravda; ta se však ve skutečnosti prolínají. Ježíšovým posláním je zjevit pravdu, ona se zjevuje v jeho osobě a skrze jeho osobu jako pravda Boží lásky vůči tomuto světu. Ježíš je králem, králem, který slouží. To přijde Pilátovi natolik směšné, že chce Ježíše osvobodit a tím potvrdit svou svrchovanost, ale dav volá po jeho smrti. Pilát, jemuž na Ježíšovi ani pravdě nezáleží, dá Ježíše zbičovat, vystaví ho na posměch vojákům a pak ho předvede v zuboženém stavu před dav se sarkastickým vyjádřením „Hle, člověk!“ Aniž to Pilát tuší, odhaluje svými slovy Boží zjevení – „Slovo se stalo tělem,“ a to tělem se vším všudy, s celou bídou lidského údělu. Zmanipulovaný dav v čele s představiteli naléhá na Ježíšovu smrt v absurdním paradoxu: Pilát coby reprezentant státní moci má odsoudit Ježíše k smrti podle židovského Zákona, kterým on pohrdá. Rád by se z této – pro něho zbytečné a nesmyslné – partie, kterou rozehrál, vyzul, ale je pozdě. Po slovech, že se Ježíš vydával za Božího Syna, se znovu snaží zahrát celý výslech do autu a Ježíše propustit. Dav však postaví náboženský problém politicky a propuštění Ježíšovo označí za čin proti císaři. Tím Pilát zažene do úzkých a donutí ho zaujmout jasné stanovisko: nejde o pravdu, ale o moc. A o tu svou se Pilát opravdu bojí, proto vydá Ježíše. Ve skutečnosti mu na něm nijak nezáleží, chtěl ho jen zneužít ve svém odporu vůči Židům. Tak se Pilát chytil do vlastní léčky a pro svou zbabělost a mocichtivost se stal dalším z aktérů zločinu. I on se propadá do tmy, přestože je bílý den. Svou šanci být člověkem, být jednou sám sebou, kterou mu Ježíš opakovaně nabídl, promarnil.

V celém tom dění stojí Ježíš jako skála, o níž se lámou vlny nenávisti, zloby a zbabělosti a tím nutí aktéry přiznat barvu.

Dějství čtvrté: Ukřižování

Ježíš nese svůj kříž až na Golgotu. Sám doslova nese kříž, k jehož nesení vyzýval své následovníky. Předchází je na cestě kříže. Je ukřižován s označením „židovský král.“ Onen posměšný nápis opět zjevuje Boží pravdu. Ježíš je králem, avšak jeho království má jiné dimenze než světská moc. Je králem, který dává svůj život za své „poddané“. Je antitypem světského panovníka, který ze svých poddaných kořistí a jejich břemen se nedotýká. Ježíš je vynesl až na Golgotu, na kříž. Hodina oslavení nastává. V ní je nakonec zbaven i toho posledního, co ještě měl – šatu, který si mezi sebou rozdělí vojáci. To vše se děje ve shodě s Boží vůlí. „Hle, člověk“, Syn člověka, Boží Syn! Obnažené lidství dokonává vtělení. Paradox dění dosahuje vrcholu: co bylo výrazem největšího pohrdání, výsměchu a sarkasmu, odhaluje nejhlubší pravdu dějin, a co se tvářilo jako vítězství, se rozplyne v nicotě.

Dějství páté: Smrt a pohřeb

„Dokonáno jest“ jsou v podání Janova evangelia poslední Ježíšova slova. Je završen úkol, který Ježíš ve sjednocení s Otcem z lásky k lidem přijal. Hodina vyvýšení, pro niž přišel, se naplnila. Člověk Ježíš odumírá tomuto pozemskému světu, aby mu otevřel nečekanou budoucnost. I ve své smrti zjevuje podstatu svého poslání a z jeho boku vychází krev a voda – symboly živého společenství s ním skrze křest a eucharistii. Ač Ježíš zemřel jako opovrhovaný zločinec, je mu dopřán důstojný až královský pohřeb. Dva tajní ctitelé Josef z Arimatie a Nikodém zajistí nabalzamování

těla a jeho uložení do nového hrobu. Ježíšova smrt jim nečekaně otevírá oči a dodává odvalu k jednání.

I ve své smrti je Ježíš tím, kdo rozhoduje: naplnilo se drama zápasu pravdy a světla s tmou lidské zbabělosti, nenávisti, touhy po moci. Na světlo vyšlo smýšlení lidí. V kříži je vyneseno definitivní soud nad světem temnoty. „Do vlastního přišel, ale vlastní ho nepřijali.“ Je dokonáno, král leží v hrobě, katarze se blíží ... „Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi.“

Mireia Ryšková, Půst 2021

Milí přátelé v Kristu,

sedím na evangelické faře, v jejíž modlitebně se nemůžeme sejít k bohoslužbám a kam lidé stále nemohou pořádně přicházet. To vynucené oddělení na mě doléhá. Myslím i na to, jak dlouho jsme se nemohli sejít k ekumenickému setkání a jak se dokážeme vyrovnat s důsledky izolace. A pak čtu 1. kapitolu poslední biblické knihy Zjevení Janovo a v jejím závěru slova:

Vložil na mě svou pravici a řekl: „Neboj se. Já jsem první i poslední, ten živý; byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu.“

Zj 1,17-18

Apoštol Jan seděl izolován na ostrově Patmos. Byla neděle, den vzkříšení. Nevíme, zda tam byl ve vyhnanství, nebo se tam skrýval před pronásledováním. Myslel na své přátele roztroušené ve sborech po celém tehdejší světě. Jeho sestry a bratři prožívali různá trápení a nevěděli, co je čeká, co se s nimi stane. Jako kdyby se jejich svět zatáhl tmavou oponou. Mohlo svítit slunce. Ale oni jako by byli zavřeni v krytu, z kterého nesměli ven na světlo.

Jan však uprostřed osamění zažil, že není sám. Najednou měl možnost se podívat za oponu. Nebyl sám. Ocítl se na bohoslužbě. Byla to nebeská bohoslužba a on zjistil, že je při ní nějak i se svými vzdálenými přáteli ve víře. Uviděl sedm svícňů, které patřily těm sborům. Jeho sestry a bratři nejsou, jak by se mohlo zdát, ztraceni. Každý jejich sbor tu má svoji svíčku. Každý tam má své zastoupení, svého anděla, svou hvězdu. Zjistil, že k němu někdo mluví. Uviděl uprostřed těch svícňů zářivou postavu. Ona držela těch sedm hvězd. Ona držela těch sedm zapadlých hloučků jeho přátel. Ten pohled za oponu a setkání s tím, kdo jeho přátele drží z nebe, ho tak zasáhly, že zůstal bez hnutí. Zdálo se, že to nemůže ustát. U nohou toho zářivého jako by už byl mrtvý. Ale ten zářivý na Jana položil svou ruku a jeho hlas, ostrý jako dvousečný meč, ťal do živého, ne do mrtvého. Probral Jana slovem: „*Neboj se.*“ Jan ve své izolaci pochopil, že se nemusí bát. On, Jan, leží bez hnutí, ale dotýká se ho ten, kdo byl na počátku všeho, i jeho vlastního života, a kdo tu bude, až všechno nebude. Kristus. Jan se setkal s opravdovým životem. Je s ním Ježíš, který prošel smrtí k životu. To všechno, co se teď valí na Jana a na jeho přátele, se už dávno navalilo na Ježíše. Ježíš prošel peklem zevnitř. Má klíče od smrti i pekla. Může do něj vstoupit, může přijít pro nás. A všechno zlé dokáže zavřít a spoutat.

Apoštol i v izolaci mohl nakonec slavit den vzkříšení spolu se svými vzdálenými přáteli. Neděle, den vzkříšení, ta velikonoční, ale i každá další, nám dává naději.

Peklo nás porazit nemůže. Ani žádná potvora, lidská nebo jiná menší či nejmenší biologická, nás nemůže zničit. Kristus prošel peklem hrobu a porazil jej zevnitř. Držme se ho. On drží z nebe své církve, společenství věřících, aby žily z jeho síly nejen pro sebe, ale i pro ostatní zde na zemi.

Milí přátelé v heřmanoměsteckých církvích, přeji nám všem, abychom o neděli velikonoční také mohli nahlédnout za temnou oponu nejistoty a zahlédnout Krista, který říká: „*Neboj se... Mám klíče od smrti i hrobu.*“ Ať můžete čas velikonoční prožít jako čas naděje a začátku vysvobození.

Jan Plecháček, CČE

Drazí farníci,

vstupujeme již do druhých Velikonoc, které jsou zastřené omezeními vyvolanými covidem 19. Nemůžeme slavit tak, jak bychom chtěli. Stávající situace nám přináší nové myšlenky a mezi nimi je i tajemství smrti. Velikonoce jsou o smrti našeho Pána a o jeho vítězství nad smrtí. Přes všechna bohoslužebná omezení chceme prožít velikonoční radost právě nyní, kdy mnoho lidí podlehl covidu. Kéž jsou letošní Velikonoce pro nás posilou víry a radostné naděje. V této víře vzpomeňme ve svých modlitbách na ty, kteří nás na věčnost předešli.

Děkuji vám, kteří každodenně pracujete ve zdravotních službách, v pečovatelských profesích a jiných, které společnost a naši bližní potřebují. Vnímám vaši statečnou obětavost, s kterou každodenně pomáháte druhým. Žehnám všem vyučujícím, kteří museli přetvořit způsob své profese.

Nenajdeme asi sféru života, která by nebyla nucena měnit své dosavadní prožívání, jak dospělými nebo těmi nejmenšími. Věřím, že nás tato etapa našeho života lidsky posílí, a přivede nás k větší úctě k životu a drahocenného zdraví.

V následných dnech nás čeká nové sčítání lidu. Prosím, abychom v tomto ohledu byli odpovědní a i odvážní a stateční ve vyznání své víry. Při vyplňování sčítacího formuláře se nebojme přihlásit se ke své víře. I touto formou dáváme české společnosti najevo, že nejsme zanedbatelná skupina v české společnosti. Důležitost této informace se často projevuje v mnoha rozhodováních, třeba právě když se vytváří pravidla, či omezení v epidemických situacích. Vzpomeňme, jak se před Vánocemi na poslední chvíli rozhodovalo o bohoslužbách, kdy mnozí museli brát ohled i na duchovní potřeby společnosti. Nejsme sice většinovou skupinou, ale není nás málo. Nebuďme věřícími jen v soukromí a v kostele (sboru), ale i v celé české společnosti.

Do svátečních dní vám všem žehnám

P. Adrian Sedlák, ŘK

Ale Izraelci navzdory všemu vyšli. Egypt'ané je pronásledovali a dostihli je, když tábořili při moři, dostihli je všichni faraónovi koně, vozy, jeho jízda a vojsko, při Píchorotu před Baal-sefónem. Když se farao přiblížil, Izraelci se rozhlédli a viděli, že Egypt'ané táhnou za nimi. Tu se Izraelci velmi polekali a úpěli k Hospodinu. A

osopili se na Mojžíše: Což nebylo v Egyptě dost hrobů, že jsi nás odvedl, abychom zemřeli na poušti? Cos nám to udělal, že jsi nás vyvedl z Egypta? Došlo na to, o čem jsme s tebou mluvili v Egyptě: Nech nás být, at' sloužíme Egyptu. Vždyť pro nás bylo lépe sloužit Egyptu než zemřít na poušti.“ Mojžíš řekl lidu: „Nebojte se! Vydržte a uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání. Jak vidíte Egypt'any dnes, tak je už nikdy neuvídíte. Hospodin bude bojovat za vás a vy budete mlčky přihlížet.

Exodus 14, 8-14

Milé sestry a milí bratři,

letošní Velikonoce budeme prožívat opět jen velmi komorním způsobem. Pro nás křesťany se oproti loňskému roku otevřela příležitost sejít se ke společným bohoslužbám v našich kostelích a sborech. Máme možnost modlitbami vyjádřit svou vděčnost Bohu, který nás provádí tímto nepříznivým a neradostným časem. Všichni potřebujeme pomocnou ruku, každý z nás v jiné míře a jiným způsobem. Nejistota a obavy přetrvávají, síly ubývají, energie se vytrácí. Jak plyne čas, ochabuje naše víra a naděje, že vůbec někdy bude lépe.

Svědectví o naší lidské slabosti a tísní najdeme i ve starozákonním příběhu o putování Izraelitů z egyptského otroctví za svobodou. Židé si putování každoročně ožívají při sederové večeři. Svátky Pesach přijíždí na oslíku oslavit do Jeruzaléma i Ježíš se svými učedníky. Citované verše knihy Exodus vypovídají o malověrnosti lidu Izraele hned na samém počátku pouti, která se protáhla na dlouhých čtyřicet let. Za tu dobu ještě mnohokrát selžou, mnohokrát začnou reptat, mnohokrát budou trpět strachem a pochybnostmi o smyslu Mojžíšova záměru. V rozhodných chvílích ohrožení nepřáteli, žízní, hladem je Mojžíšova víra v Hospodinův zásah nezlomná. Mojžíš svěří svůj lid i sebe do Boží ochrany, pevně Hospodinu důvěřuje a nechá jej samotného jednat.

Mojžíš vzpurný a reptavý lid nakonec dovede do zaslíbené země, i když on sám ani generace, která Egypt opouštěla, do ní již nevkročí.

O více než dvanáct století později se Ježíš modlí v Getsemanské zahradě a v úzkostech a nejistotě si nejspíš pokládá mnoho palčivých otázek. Jeho srdce je plné smutku, podobně jako každý člověk ani Boží Syn neunikne emocím a vnitřnímu boji. Co bude dál? Zastane se mne Bůh? Zasáhne v rozhodné chvíli, postaví se na mou stranu nebo mě v tom nechá, zůstanu nakonec na všechno sám?

Pašijový příběh známe a z evangelií se dočteme, že žádný z jeho aktérů netuší, co bude následovat. Stalo se něco, co nikdo nečekal. A my dnes víme i to, že Ježíšovou smrtí na kříži končí sice jeho pozemské působení, ale všem, kdo dříve či později pochopí, se otevírá svobodný prostor.

My jako křesťané můžeme věřit, že s kritickou situací i nám Hospodin připraví její řešení, že v našem tápání a bloudění nás přivede zpět na bezpečnou cestu. Podobně jako naznačoval východisko Mojžíšovi i dalším prorokům a svědkům, provede i nás údolím stínů. Hospodin kdysi ukázal Mojžíšovi a Izraelitům cestu ke svobodě a Ježíš Kristus, jehož Vzkříšení právě slavíme, nás předešel a sám se stal cestou, pravdou i životem.

Nebojme se, nezoufejme, ale doufejme! Sestry a bratři, požehnané a radostné velikonoční svátky vám i vašim blízkým.

Alena Tučková, CČSH

VELIKONOCE

Příběh Ježíše v mnohém ovlivnil naše dějiny. (Škoda, že se více neřídíme jeho učením. Ježíšovo ukřižování je ostudné, ale to, že dva tisíce let jsou dále likvidováni nevinní, je neomluvitelné.)

Každé Velikonoce znovu procházíme Ježíšův proces a ptáme se, jak bychom se my zachovali tenkrát a nakolik jednáme správně dnes. I my jsme se často krčili a neuměli se zastat pronásledovaných, nejen ve 20. století.

O Velikonocích také slavíme Ježíšovo vzkříšení. Ježíš nám přislíbil, že i nás a naše drahé probudí ze spánku smrti a dopomůže nám mít rád lidi více, než jak se nám daří tady na zemi. Proto pro nás smrt už není koncem života a všech nadějí.

Samozřejmě, že dá určitou práci si ověřit, jestli je zpráva o Ježíšově vzkříšení pravdivá, nejsme lehkověrní, kdekdo nám ledacos sliboval a vícekrát jsme byli ošáleni. Ale kdo si tu zprávu ověří, objeví nový smysl života, jinak se mu dýchá. Jsme vděční za to, že můžeme budovat vztahy s druhými ne na osmdesát nebo sto let, ale navždy. Rádi pak přijímáme novou odpovědnost za svá jednání. Jeden občan nedávno před smrtí řekl dětem: „Jdu za manželkou, těším se na setkání s ní a se svými drahými. Děti, budu na vás stále myslet. Nebude se mi po vás stýskat, budu vás mít víc rád, než jak se mi to podařilo v pozemském životě. Přeji vám vše nejlepší a těším se i na konečné setkání s vámi ...“.

Každá neděle je pro nás připomínkou a památkou Ježíšova vzkříšení.

Závidím Rusům, že neděli říkají „Vaskresenije“. O Velikonocích se navzájem zdraví: „Kristus vstal z mrtvých,“ a odpovídají: „Najisto vstal.“

K Velikonocům vám i sobě přeji objevování velikonočního odkazu – má sílu nás činit lepšími.

Václav Vacek, letohradský výpomocný farář

VE JMÉNU OTCE I SYNA I JEJICH RADOSTI

Věřím, že většina lidí žasne nad světem, který poznává. Věřím, že jen citlivý člověk přijme zprávu: Neznámý Autor vesmíru a lidstva chce být nazýván Otcem. Věřím, že Ježíš je Kristem – vyvoleným – aby nám zvěstoval pravdu o našem oslavení, tvrdě zaplacenou jeho životem. Věřím, že jeho smrt byla vrcholným úkonem lásky k nám. Věřím, že jeho zmrtvýchvstání je potvrzením skutečného Synovství Božího. Věřím v čisté mateřství jeho matky Marie, důkazu to, že je pravý člověk, náš bratr. Věřím, že jeho Domov je i naším domovem. Tam nás vede z našeho exilu církev, společenství citlivých. Věřím, že náš porušitelný život vstupuje do neporušitelnosti pravé a věčné Radosti Života Otce i Syna. Amen.

To je moje osobní Krédo.

Jan Rybář

**Velikonoce znamenají,
že láska a život jsou silnější než smrt,
že hrob není konečnou stanicí života,
že pouta, která brání našemu životu, se rozvazují,
že skrze vzkříšení můžeme objevit nový život,
že ve víře v Ježíšovo vzkříšení můžeme
zakoušet vzkříšení i my sami v sobě
a že můžeme k životu probouzet i druhé.**

Mons. Pavel Posád

Vážené sestry a vážení bratři,

v této pro nás pro všechny neradostné a nejisté době bych vám i vašim rodinám chtěla popřát požehnané velikonoční svátky, prožívané opět v nejužším kruhu svých blízkých. Přesto však pevně doufám, že ve zdraví a s nadějí. Věřme, že vzkříšený Pán Ježíš jde před námi a ukazuje nám cestu.

Ing. Zdenka Sedláčková, CČSH

CO JE SEKVENCE V LITURGIÍ?

Sekvence je slovo latinského původu (*sequentia*) s významem označujícím následnost nebo posloupnost. Má však i další významy v různých oborech. V matematice jako řada čísel, v hudební teorii je to označení pro opakování melodických či harmonických úseků, ve filmu jako sled filmových záběrů. Ale co označuje termín sekvence v liturgii?

Sekvence v katolickém prostředí

Musíme se navrátit do času 9. století, kdy již v západoevropském prostředí existovala křesťanská bohoslužba s danými pravidly. Před čtením evangelia byl vřazován zpěv **aleluja**. Stávalo se zvykem poslední slabiku – „**ja**“ protahovat, což vytvářelo kratší, později i delší úseky melodie na jedné slabice – **melismata**. Později k nápěvům vznikaly latinské umělé básnické texty duchovního obsahu, povětšinou nebiblické povahy. Prvním ze známých autorů je benediktín Notker Balbulus (+912), jenž autorsky uspořádal knihu hymnů **Liber hymnorum**. Byly pak natolik oblíbenými, že vznikaly další. Dokonce ve 12. století se osamostatnily jako duchovní písně, jež byly zpívány chorálně před čtením evangelia. Byly rozšířeny v Německu a posléze se dostaly do celého západoevropského prostředí, včetně českých zemí. Za několik století jejich počet vzrostl na pět set. Každá neděle a každý svátek pro liturgické slavení měly svou sekvenci. Po ukončení Tridentského koncilu (1545-1563), který se vymezoval proti narůstajícímu protestantismu a prováděl mnohé reformy církve, včetně reformy liturgie (tzv. Tridentská mše), papež Pius V. r. 1570 uvedl do církevní praxe nový Římský katechismus, breviář a také Misál. Až na výjimky zrušil užívání sekvencí, a to z důvodů výhrad k umělým básnickým textům (byť duchovního charakteru) a také z věroučných důvodů.

Pro užívání byly ponechány sekvence: velikonoční **Victimae paschali laudes** (Chválu velikonoční oběti), **Dies irae** (Den hněvu) – jako součást mše za zemřelé,

Requiem aeternam (Věčné odpočinutí), pro Slavnost Božího těla (Těla a krve Páně)
Lauda Sion Salvatorem (Chval, Sióne, Spasitele) a svatodušní **Veni, sancte Spiritus** (Přijď, ó Duchu přesvatý).

V r. 1727 byla pro praxi v církvi obnovena sekvence **Stabat mater Dolorosa** (Stála matka bolestná), která byla určena pro pátek před Květnou nedělí a pro svátek P. Marie Bolestné (15. 9.) Současný katolický Kancionál obsahuje sekvenci pod číslem 314 s nápěvem Františka Musila (1852-1931), katedrálního varhaníka v Brně na Petrově z r. 1905. Text sekvence Stabat mater byl zhudebňován řadou skladatelů, a to od dob renesance. K nejkrásnějším však bezesporu patří stejnojmenná kompozice Antonína Dvořáka.

Tyto sekvence byly již v 17. století překládány do národních jazyků, vznikaly k nim nápěvy a staly se jako hymny součástí řady kancionálů.

Victimae paschali laudes (Chválu velikonoční oběti). Autorem této sekvence je Wipo burgundský (+1048), kaplan německých císařů Konráda II. a Jindřicha II. Původní text obsahuje 10 slok po dvou verších, mezi něž se vkládá aleluja. Vyjadřuje radost z Kristova vzkříšení, což je důvodem k chválám za vítězství života nad smrtí. V závěru nacházíme krátký dialog mezi Marií Magdalskou a učedníky s ujištěním, že Kristus žije. V současném katolickém kancionálu najdeme tento radostný hymnus pod č. 406, a to ve dvou hudebních verzích. Od Adama Václava Michny z Otradovic (1600-1676) z r. 1647 a v Kancionálu českém Václava Matěje Šteyera (1630-1692) z r. 1683.

Lauda Sion Salvatorem (Chval, Sióne, Spasitele). Autorem této sekvence je jeden z nejvýznamnějších středověkých teologů, dominikán Tomáš Akvinský (1225-1274). Jeho sekvence ve 24 slokách je eucharistickou chválou, oslavou chleba, v němž dle transsubstančního přesvědčení je reálně přítomen živý Kristus - křesťanům je tu dána pravda: „*chléb se stává tělem Pána, víno krví jeho jest.*“ Před svátostí i „*nejodvážnější chvály úctou oněmi*“ a že „*i ve zlomečku máme to, co celek ukrývá.*“ Chléb je vznešeně označován řadou přívlastků: *životodárný a živý, andělský, v obrazech zvěstovaný.* Verše připomínají poslední večeři jako „*hostinu nového Krále*“, kdy „*novou smlouvou nenadále končí provždy starý čas.*“ Eucharistie je velebena jako „*nejdražší dar na zemi.*“ V závěru zaznívá prosba za smilování. Ježíš je osloven jako „*všemohoucí, Svrchovaný, milovaný*“, jenž má naplnit hodovní síň, aby přijímající „*byli nazváni spoludědici i účastníky svatých.*“ V současném katolickém kancionálu najdeme tento hymnus, který zde má 12 slok, pod č. 717 a 718, a to ve dvou hudebních zpracováních – anonymní ze 17. století a další nápěv od Františka Žáka (1862-1934) z jeho Družinského zpěvníku z r. 1917.

Tomáš Akvinský je také autorem dvou eucharistických hymnů: **Pange, lingua, gloriosi** (Chvalte, ústa, vznešeného) – v současném katolickém kancionálu pod č. 704 a **Adoro te devote** (Klaním se ti vroucně) – katolický kancionál č. 712.

Autorem sekvence **Veni, sancte Spiritus** (Přijď, Duchu přesvatý) je papež Inocenc III. (+1216). Uvedena je v Sušilově Svatojanském kancionálu (1863/4). V současném Kancionálu je píseň zařazena pod č. 422. Text má deset krátkých slok, jež jsou prosbou za dary Ducha svatého. Je užíván při významných událostech v církvi – slavnost Seslání Ducha svatého, svěcení kněží, ordinace biskupů, apod.

Sekvence v prostředí husitském

Dr. Karel Farský uspořádal Zpěvník písní duchovních doporučitelných bratřím a sestřám Církve československé, vydaný v Praze roku 1922. Sám shromáždil 135 písní různých křesťanských tradic. Do okruhu písní postních vložil sekvenci **Stabat mater Dolorosa** (Stála matka bolestná) pod číslem 51. Autorem je františkán Jacopone di Todi (1236-1306), který složil tuto sekvenci těsně před svou smrtí r. 1306. Její hudební začátek překvapí v původním znění melodií v chromatickém sestupu. Autor se v básnickém textu jinýma očima dívá na kříž, a to z pohledu milující a trpící matky. Rozvíjí poeticky prorocké slovo starce Simeona, které vyslovil Marii při návštěvě jeruzalémského chrámu s dítětem Ježíšem. „*I tvou vlastní duši pronikne meč – aby vyšlo najevo myšlení mnohých srdcí.*“ Text vyjadřuje soucit s matkou, která trpí pohledem na svého ukřižovaného Syna (*smutná, rozbolněná, jak mdlela aj.*) a vybízí křesťana být s Marií, sdílet její utrpení a nést je v srdci. Sekvence je svědectvím o narůstající mariánské úctě ve středověku, což je patrné z pojmenování a oslovení: *Matka Páně, Svatá Matka, Panna panen, Paní jasná*. Marie je vnímána jako přímlyvkyně a ochránkyně v životě i v den soudu. Sekvence čítající dvacet slok končí prosbou věřícího, aby vešel v nebeskou slávu a byl ozdoben palmou vítězství. Tato sekvence byla přejata ze Svatojanského kancionálu (1863/4) Františka Sušila (1804-1868) i s nápěvem, jehož původ je neznámý, bez uvedení hymnologických údajů. I když zachovává tradiční myšlenku, výrazně původní text upravil velmi archaicky, a to z vlastního vkusu, jazykového citu a také z věroučných důvodů. Farský věroučně minimalizoval mariánský kult, když některá označení Ježíšovy matky i její oslovení upravoval. Pohled na kříž je v závěru Farského pobídkou k sociální solidaritě (což bylo příznačné pro tehdejší písňovou tvorbu). Sekvence *Stabat mater* z Farského Zpěvníku byla vřazena pod č. 244 do Zpěvníku církve r. 1957 – okruh písní postních a upravena na sedm slok prof. Zdeňkem Trtíkem. Text je zbaven archaismů a je v něm výrazně posílena christologie, i když původní obsah sdělení je zachován. Vhodně upravil i Farského závěrečné znění, které vystihuje podstatu křesťanského života.

Sekvence **Veni, sancte, Spiritus** je převzata s nápěvem ze Sušilova Svatojanského kancionálu, ke které v úvodu uvádí citát z Matoušova evangelia (Mt 3,11) s hymnologickým údajem: dle latinského hymnu středověkého. Text má 10 krátkých slok, jež jsou prosbou za dary Ducha svatého. V závěru je obsažena touha po spasení a k životu ve věčné radosti. Sekvence je zpívána ve svatodušní době. Text je ve Zpěvníku církve husitské pod č. 261.

Dies irae – sekvence vznikla ve 13. století, jejím autorem je františkán Tommaso da Celaro (1200-1260) a byla dlouho součástí mše za zesnulé Missa defunctorum či Requiem (aeternam) (Odpočinutí věčné). Původně byla interpretována chorálně, později byl text Requiem se sekvencí *Dies irae* zhudebňován řadou hudebních skladatelů. K nejslavnějším a nejznámějším patří W. A. Mozart, G. Verdi a A. Dvořák. Tato mše se sekvencí se v r. 1970 přestala užívat jako důsledek reformních snah II. vatikánského koncilu. Text *Dies irae* byl však vřazen do denních modliteb církve pro 2. listopad – Památka zesnulých a pro dny v závěru liturgického roku. Hymnus je inspirován slovy proroka Sofonjáše (1,15-16). V barvitých, sugestivních obrazech vyjadřuje děs a hrůzu z nenadálého příchodu posledního soudu. Vše strne,

když hříšníci přicházejí před Soudce, před nímž není nic skrytého. Přichází prosba ke Kristu za smilování, za odpouštění, neboť je připomenuto, že on odpustil jak hříšné Marii, tak i lotru na kříži. V závěru zaznívá touha po milosrdné smrti, za přijetí mezi vyvolené a odpočinutí pro všechny zesnulé. Text s různými nápěvy obsahovaly všechny katolické kancionály do II. vatikánského koncilu. Současný katolický kancionál tuto sekvenci již nemá, na rozdíl od Zpěvníku CČSH.

V prostředí evangelickém se sekvence nepoužívají.

Zdeněk Kovalčík, Blahoslav 2021, volně zpracováno

Ke dni 27. března 2021 zemřelo dle statistiky v České republice ode dne nástupu Covidu 19 celkem 25.760 osob. Mezi nimi byla řada lidí známých, nám blízkých a milých, řada osobností, které nám budou chybět. Již v minulém vánočním KZ jsme zmínili Sváťu Karáska. A od té doby přibyly další. Vzpomeňme některé z nich.

ZRALOST, POKORA A VLÍDNOST JANA SOKOLA

Jan Sokol – český filosof, kterému bylo rozumět, překladatel, vysokoškolský pedagog, publicista, politik, chartista, zlatník a programátor. Založil Fakultu humanitních studií Univerzity Karlovy, v jejímž čele pak osm let působil. Zásadním způsobem formoval české křesťanské intelektuální prostředí druhé poloviny 21. století. Zemřel 16. února 2021 ve věku 84 let.

Zpráva o úmrtí filozofa Jana Sokola zasáhla nejen jeho přátele a spolupracovníky z disentu či akademické obce, ale každého, kdo Jana Sokola znal, kdo se s ním třeba jen jednou v životě potkal a zdvořile prohodil pár slov. Zde je pár vzpomínek:

S panem profesorem jsem se setkával pravidelně jako s břevnovským farníkem. Vážili jsme si toho, že se s námi při bohoslužbách dělil o svou zkušenost s Božím slovem příslušné neděle. Výbor svých břevnovských úvah nazval přiléhavě „Naděje na neděli“. Oceňoval jsem, že složité věci dokázal podat srozumitelně, jednoduše, ale nezjednodušeně. Bude nám všem chybět jeho osobnost, jeho vřelá zastavení a rozhovory s každým, kdo o to stál, v aleji před břevnovským kostelem. Prokop Siostrzonek, arcipat břevnovský

Je mi zatěžko si na Jana Sokola vybavit jednu výstižnou vzpomínku. Ještě dnes se rdím, stejně jako v roce 1959, když mi tenkrát s Fanynkou, tehdy ještě Patočkovou, přinesli před kostel Panny Marie Pod Řetězem svatební kytici bílých růží ze zahrad Pražského hradu. Vidím a obdivuji Honzu, jak ochotně, odborně a důmyslně spravuje hodiny a hodinky, s nimiž si hodináři nevěděli rady. Říkal, že tak odpočívá od překladů a intelektuální práce. V tom i onom vracel život opotřebovaným věcem, zvykům a lidem. O Honzově odborném přínosu budou svědčit jeho díla, odborníci a především studenti. Pro mě o jeho mnohostrannosti svědčila mimo jiné police na nádobí, na kterou jsme neměli peníze, a tak ji Honza vyrobil z vyhozených prken jakéhosi školního zařízení. Nemohu a nechci vidět život Jana Sokola jinak než jako přesvědčivé a nápadité svědectví biblických pravdivých obrazů a příslibů – jako ten o věrném správci poskytnutých hřiven, který je pánu vrátil se stonásobným užitekem ze své pracovitě píce. A tak poslední obraz Honzy: jede městskou dopravou, trochu se

usmívá a jeho černý baret se nenápadně mění ve svatozář... Dana Němcová, psychologka, literární kritička a disidentka

Sbohem, Jene. Zavalilo mne to poznání jako lavina: s Janovou smrtí osířel svět. Myslím svět, který jsem obsáhl svým životem, svou zkušeností. Člověk vždycky věděl, že by se měl koho zeptat. Někdy se zeptal, jindy si jen zkoušel Janovu odpověď. Na ty těžké otázky, které nás přepadají v tomto světě. Věděli jsme, že je tu Jan se svou laskavou moudrostí a vyhraněnou přísnou pevností. V promyšlené víře, v jasném jazyce. Když jsem, podepisoval Chartu 77 a věděl, že Jan už to udělal, blesklo mi hlavou radostné zjištění: tak a teď se s ním konečně potkám. Bral jsem to jako bonus za svůj podpis. Potkal jsem se s ním záhy. A od té doby v desítkách výborů, grémií, rad, plén, sborů, komisí, ale také v lidských domovech, i u nás. Jeho přítomnost byla pro mne vždy zárukou, že nemohu rozhodnout špatně, že vždycky, i v největší nejistotě, mohu dát na něho. Jan byl totiž pevně zakotven jako málokdo. I v běhu svého pestrého života, v promyšlené víře, v jasném jazyce. Ve své filozofii pro každý den i pro svět za světem. Petr Pithart, bývalý premiér a předseda Senátu

Každému bych přál, aby měl v životě šanci osobně poznat někoho, jako byl Jan Sokol. Já jsem to štěstí měl. Sluší se za tuto šanci alespoň dodatečně upřímně poděkovat. Bohudíky. Po jedné z voleb prezidenta republiky řekl mi zde dlouhá léta působící pan děkan Václav Jakubec výstižně „mohli jsme mít presidentem filosofa, ale vybrali jsme si pragmatického ekonoma“. To ještě volil hlavu státu parlament. Dnes volíme všichni (chceme-li), ale nezdá se, že by byl výsledek jiný. Jen doufejme, že hůř už nebude. Miloslav Výborný, bývalý poslanec, soudce ÚS a NSS, dnes již na odpočinku

S Janem Sokolem mne seznámil jeho dědeček astronom František Nušl. To je ovšem nadsázka. S prof. Nušlem jsem se nikdy neseťkal, ale v jeho životopisu jsem si přečetl, že jedním z jeho potomků je Jan Sokol. Životní osudy tohoto výjimečného zlatníka, hodináře, matematika, filozofa, biblisty a chartisty mne udivovaly a nikdy mě nenapadlo, že bych se s ním mohl seznámit osobně. Způsobilo to polistopadové angažmá pana profesora v politice, když se stal ministrem školství v úřednické vládě a pozval mě na konzultaci ohledně Učené společnosti. Udivilo mne, jak úsporně formuloval své myšlenky a mířil k jádru věci. Litoval jsem, že těsně prohrál finále prezidentské volby. Od té doby to jde s naší republikou z kopce, protože politickou scénu ovládli cynici, kteří nás navigují do náruče totalitních režimů. Škoda, že nedostal příležitost tomu sešupu zabránit. Jiří Grygar, astrofyzik a publicista

Poznal jsem ho v polovině šedesátých let v ekumenickém semináři v Jirchářích. Bylo to krátce po mé konverzi – a Jan Sokol spolu s Jiřím Němcem vtiskli mému chápání křesťanství trvalé rysy. A v chmurné době normalizace to byl opět Jan Sokol spolu s Jiřím Němcem, kdo s námi, tehdejšími studenty, začal pracovat ve filozofických seminářích v soukromých bytech. Jeden tento seminář trval každý pátek osm let. Jan Sokol od počátků České křesťanské akademie po celých 30 let ochotně a obětavě jezdil přednášet i do jejích nejmenších místních skupin po republice (několikrát byl i u nás v Heřmanově Městci pozn.vv). Jsem přesvědčen, že kdyby těsně (hlasy komunistů pro Václava Klause) neprohrál prezidentské volby, naše nedávná politická historie a celé morální klima by vypadalo hodně jinak. Jan Sokol měl nenapodobitelnou schopnost prezentovat i velmi složité otázky průzračně

srozumitelným způsobem. Byl nejčestnějším, nejryzejším, nejvěrohodnějším křesťanem ve veřejném životě, kterého jsem v celém svém životě poznal. Jeho lidská zralost, pokora a vlídnost, stejně jako jeho statečnost a nesmírná pracovitost byly inspirací pro nás všechny, kdo jsme směli být jeho dlouholetými přáteli. Dobře to vystihl jeden z nekrologů: „Byli lidé, kteří s ním nesouhlasili, ale neznám jediného, který by si ho nevážil jako člověka.“ Mons. Tomáš Halík, teolog

Když jsme loni s Janem Sokolem pracovali na knižním rozhovoru, vybavuje se mi, jak mi radostně sděloval, že v dutině hrušně před jejich vilkou se zabydlel ptačí páreček. V létě jsme pak spolu poslouchali, jak v hnízdě štěbetají mlád'ata. Scházivali jsme se tak jednou za čtrnáct dní v jeho pracovně nebo na zahradě. Většinou jsem vytáhl dlouhý seznam otázek a pak jsme se zapovídali. Ovšem na mnohé otázky ze společenského života, a vlastně i z osobního, reagoval: „Víte, já na tyhle věci nemám dobrou paměť.“ Neměl ani chuť se zaobírat dnešní politikou. Myslím, že v tom nehrála roli paměť, spíš vnitřní noblesa. Nikoho nechtěl poškodit nepřesnými informacemi či příkrou charakteristikou. Paměť Janu Sokolovi sloužila dobře. Kdykoli jsme se pohybovali v oblasti jeho odborného zájmu, hladce se mu vybavovaly citáty velkých myslitelů, vždycky pregnantně formuloval myšlenky. Biskup Václav Malý o něm s úctou říkával, že to je poslední velký polyhistor s renesančním rozhledem. Rád bych ale vyzdvihl jeden jeho nenápadný rys. Nevtrávané krédo: **myslet, věřit, doufat**. Pro Jana Sokola byla jeho křesťanská víra nesmírně důležitá; vždyť patří k nemnoha ženatým laikům, kteří mohli kdy v neděli kázat v břevnovské bazilice. A přesto si ve svém veřejném vystupování dával velký pozor, aby neargumentoval náboženskými pojmy. Právě proto, že pro něj bylo tak důležité předávat druhým, co mu bylo drahé, vždy hledal nejsrozumitelnější argumenty pro kohokoli. „Předávat s vděčností dál, co jsme dostali,“ říkával, „dává životu smysl, který se nikdy nevyčerpá.“ Josef Beránek, publicista

JEŽÍŠŮV UČEDNÍK S PRÁZDNOU DLANÍ A SVĚŽÍ DUŠÍ

Františka jsem poznal v roce 1969, když jsem začal studovat na teologické fakultě v Litoměřicích. Byli jsme ve stejném ročníku a on uměl dobře anglicky. Nebyl žádný progresista ani nezpochybňoval poklad víry. Jeho zbožnost byla prostá, přímá a čistá, bez teologických zákrutů. Souhlas k výkonu duchovenské činnosti nedostal a musel si najít civilní zaměstnání. To bylo jeho výhodou po celý život. Znal dobře život běžných lidí, kteří většinou neměli s církví žádný kontakt. Pohyboval se mezi nimi bez potíží a nikdy se necítil jako někdo jiný, lepší. Po letech jsem se s ním vídával v Praze, kde pracoval tehdy jako sanitář. Byl ve styku i s chartisty. O své víře, pokud na ni byl dotázán, mluvil velmi přesvědčivě a jednoduše. Vyzařovala z něho radost z víry. Ti, kdo mu naslouchali, ač se sami k víře nehlásili, respektovali jeho vysvětlení. František nebyl žádný davový rebel, ale stál na svém přesvědčení o spravedlnosti a byl ochoten přinést i oběti. Nikdy jsem ho neviděl ve skleslé náladě a omrzelého. Jednou jsem ho navštívil ve Vyšehorkách, kde s ním sdíleli bydlení lidé z okraje společnosti – propuštění vězni, Romové, bezdomovci. On těmto lidem pomáhal postavit se na nohy. A důležité bylo, že s nimi sdílel život. On s potřebnými byl, nejen jim pomáhal. Ježíšovský postoj, který mluvil sám za sebe. V jeho službě jsem necítil žádný patos ani očekávání uznání. Žádné uzavírání se do církevní ulity a

štkaní nad bezbožným světem. Vstupoval do lidských stínů a kalů. S nikým nesoutěžil ani se nesrovnával, nebyl uhranut tím, zda bude mít úspěch. V jistotě Ježíšova evangelia unesl nejistotu své námahy a konání. Vstupoval do lidské bídy a vzal ji za svou, aniž se jí nechal vláčet. Dával šanci nuzným, hledajícím sama sebe, padajícím do opakovaných skluzů. Žil chudě, nehromadil ani se nezajíšťoval na horší časy. A přitom nezanedbával svou kněžskou službu – modlitbu a svátosti.

Po roce 1989 jsem ho sledoval už jen zdálky. Zůstával stále stejný a nezlomný. K jeho životní cestě přibyl další moment. Putování. Napsal o něm knihy. Oslovovala mě jeho odvaha putovat bez zajištěnosti a přesného plánu – co, kdy a jak se stane. Kráčel otevřen novým a novým situacím, které ne vždy byly příjemné. Měl cíl a ostatním se netrápil. Vnímal své putování napříč Evropou jako duchovní propojení všech, kdo ji obývají. Jeho cesty byly protknyty modlitbami. Skutečně svobodný Ježíšův učedník s prázdnou dlaní a svěží duší. Jednou z posledních událostí, která mě zasáhla, bylo jeho setkání s umírajícím v Olomouci ve Fakultní nemocnici ještě předtím, než tam odvezli jeho samotného s covidem-19 naposledy. Františka bolela noha, byl nesvůj, že ztrácí čas, protože neví, co mu vlastně je. Na jeho pokoji ležel mladík v těžkém stavu, skoro už nemluvil a František mu říká: „Až budeš umírat, hlavně se drž Krista, on tě už nikdy neopustí!“ Ještě ten den dotyčný zemřel a František měl jistotu, že tam byl poslán kvůli němu.

Odešel svérázný kněz, který si neulehčoval život a plně se nasazoval ve službě druhým. Zůstával pevný a vnitřně svobodný za jakýchkoli okolností, aniž dával najevo, jak je dobrý. Díky dobrému Bohu za jeho život, který skončil 4. března 2021.

Václav Malý, pražský biskup

JEZUITA Z PANELÁKU

Tím, jak se nám dal Bůh všanc, když se narodil v chlévě, nám chtěl říci něco podstatného, podtrhuje Jan Rybář, a sice, že se ho nemusíme bát, nemusíme si ho držet od těla. Možná že nakonec právě v tom, nakolik dokážeme důvěřovat Božímu milosrdenství, se ukazuje, jak silná je naše víra. „Bůh nás stvořil k tomu, aby nás oslavil. Jsme vybráni, jsme stvořeni k oslavě. Směřujeme k radosti.“

A Jan Rybář si vnitřní radost nenechal nikdy vzít. Vzpomínal s humorem, jak pro překvapené studentíky gymnázia po válce nebylo na internátu místo a museli spát na chodbě za jednoduchým závěsem. Mýt se mohli v teplé vodě jednou týdně. Což ovšem nebylo nic proti podmínkám v internaci či ve vězení ve Valdicích. Rybář na ty dva roky v tvrdém vězení vzpomíná vděčně – tady mohl přijmout vytoužené kněžské svěcení, tady se setkal s nejlepšími českými a slovenskými teology. Tady se učil rozlišovat podstatné od nepodstatného, nezbytné od zbytného. Tady také zažil nevybíravé nátlakové metody StB a časté nepříjemné kontroly, pátrající po literatuře či jen vlastních poznámkách... „Šťáry dělali pečlivě, a to nám ještě měsíc co měsíc každému roztahovali konečník, jestli tam nemáme něco schovaného...“

V polovině šedesátých let se Rybář vrátil do civilu a opět do stavebnictví. Skládá z kabiny jeřábníka panely a většinu času tráví mezi dělníky a dělnicemi, až to přátelům, tajným jezuitům, nedá a jednoho dne se zeptají: „Jeníčku, tys šel po městě s takovýma divnýma ženskýma!“

Pro Jendu, jak mu přátelé nejčastěji říkali, bylo dělnické prostředí vítanou příležitostí, jak porozumět běžnému světu. Pocházel z řemeslnické rodiny z Bílovic a jako nadaný jedináček trávil čas mezi dospělými, často jezdili na půvabná poutní místa v okolí, jinak ležel v knihách.

Vlastně až během pražského jara se Jan Rybář mohl otevřeně hlásit ke svému kněžství a ke spolubratřím jezuitům. Mohl také na dva roky vycestovat na studia na teologické fakultě v Innsbrucku. Další studia mu zmařila nastupující normalizace. Mohl se však vrátit a zapojit do pastorační práce jako běžný kněz. Působil v Poříčí u Trutnova. Daleko od Prahy, v místě, kam chodilo do kostela nemnoho lidí, především starých sudetských Němců a Romů. Ovšem v místě žila i řada lidí, kteří sice nechodili pravidelně do kostela, ale na kus řeči s bystrým farářem si čas našli.

Životní teologie Jana Rybáře rostla v diskuzích s výraznými kněžími ve Valdicích, z nichž mnozí měli za sebou zahraniční studium. Rostla v jeho vlastním studiu na jezuitské teologické fakultě v Innsbrucku a stejnou měrou právě v rozhovorech s lidmi, kteří nějak podvědomě hledali duchovní hodnoty. Díky jeho pozorovacímu talentu a umění přímočaře glosovát společenské dění se jeho myšlenky dostaly nejen k těm, s nimiž se stýkal, ale později po sametové revoluci i ke čtenářům radničních novin v Rychnově, ke čtenářům farních a jezuitských zpravodajů a dalších médií. A Jan Rybář umí být pěkně ostrý. Na adresu lidí z paneláků, kteří nevědí, proč by chodili do kostela, říká: „Nemají kde se setkávat, leda u popelnic, když vynášejí odpadky.“ Ovšem na adresu pánů farářů a věřících říká, že často opakují jen prázdné fráze a diví se, že druhé neosloví, když nemluví ze sebe. Z duše protivné mu bylo, když někdo v dobré víře okecával zjevně neudržitelné teze.

„Má-li být nějaká nová evangelizace úspěšná, musíme vyjít vstříc lidem ze sídlišť, musíme dát všanc naše přesvědčení a pokusit se to, na čem stavíme, říkat vlastními slovy. A především – musíme vsadit na Boha milosrdného, na Boha, jehož spravedlnost se projevuje jeho věrností příslibu milosrdenství. Na kříži Ježíš neplatí za naše hříchy (komu by platil?), platí láskou za naši nelásku.“

Říkal také, že evangelijní chudoba není stav nouze, ale citlivost k potřebám druhých. Tím se také řídil do posledních dní. Žil v panelákovém bytě s výhledem na Černou horu. Kliku si u něj podávali lidé bloudící a hledající, staří přátelé i spolubratři. Všechny nás přitahoval jeho humor, jeho nakažlivé přesvědčení, že je to v posledku Bůh, kdo touží po smíření s námi, kdo touží po tom, s námi obyčejnými lidmi tvořit budoucnost.

14. ledna 2021 tento legendární jezuita odešel k Tomu, na koho celý život spoléhal.

Josef Beránek, spoluautor Deníku venkovského faráře

HUDEBNÍ LÉTO NAVZDORY KORONAVIRU?

Z loňského ročníku zbyl jeden jediný koncert, při kterém jsme se těšili, že za rok se opět vrátíme s plnou hudební krásou. Bohužel situace se nezlepšila, spíše naopak a my opět stojíme před velkou neznámou, zda a v jaké podobě se festival uskuteční. S nadějí ale vzhlížíme k očkování a věříme, že v létě se situace zlepší natolik, že i při

zachování ochranných opatření budou i koncerty rozsahu našeho festivalu možné. Proto ho chystáme ve vám známém modelu šesti koncertů.

Na snad již tedy klidnější léto 2021 je připraven XVII. ročník festivalu „**Hudební léto v kostele sv. Bartoloměje**“ v **Heřmanově Městci**. Nachystán je pestrý program, který je částečně přesunut z výrazně omezeného ročníku 2020. Jelikož ale na rok 2021 připadá 180. výročí narození snad největšího českého hudebního skladatele – Antonína Dvořáka, dramaturgie festivalu se bude věnovat především tomuto hudebnímu géiovi. Proto i mottem tohoto ročníku je motto samotného Dvořáka - „**Bůh, láska, vlast!**“

Zahajovacího koncertu (13. 6.) s podtitulem „**Z nového světa**“ se zhostí **Novoměstská filharmonie** pod vedením dirigenta **Jaroslava Rybáčka**. Stěžejní část koncertu je zřejmá již z podtitulu – Dvořákova „Novosvětská“ symfonie.

Druhý koncert v neděli 27. 6. hostí skupinu **Clarinet Factory**. Tradiční Open air se přesouvá do areálu letního kina na Konopáči, stav zámeckého parku po povodni totiž nedává jistotu možného pořádání koncertu. Soubor Clarinet Factory je stylově těžko zařaditelný, jedná se o skutečný crossover – hudbu bez hranic vznikající z profesionality, chuti improvizovat a komunikovat s publikem. Jejich předposlední album navíc získalo i odbornou cenu Classic Prague Award.

První prázdninový koncert (11. 7.) bude ve znamení „**Lesku žesťů**“. Vystoupí **Prague BRASStet**, mladý a dynamický žesťový kvintet, který si nedávno přivezl suverénní vítězství z největší asijské mezinárodní soutěže při Jeju International Wind Ensemble Festival, kterou každoročně pořádá Jižní Korea. Program bude kromě mnoha jiných skladeb obsahovat i části z Dvořákovy Rusalky, ve světové premiéře také úpravu části *Adagio ma non troppo* z Dvořákova kvartetu op. 106.

Na sklonku července (25. 7.) se v Heřmanově Městci opět sjedou nejlepší účastníci hudebních kurzů v Litomyšli - houslisté z celého světa, aby na koncertě nazvaném „**Mládí par excellence**“ zahráli skladby, na nichž pracovali pod vedením věhlasných pedagogů Milana Vítka a Michaela Malmgreena.

Druhou srpnovou neděli (8. 8.) můžete strávit ve společnosti cenami ověřeného Sedláčkova kvarteta „**tradičně i objevně**“ - v kombinaci známých i neznámých děl zazní například Dvořákův „Americký“ kvartet op. 96, v české premiéře kvartet Hanse Rotta (zkomponován 1876), a dokonce dostane slovo i světová legenda mezi dirigenty - Rafael Kubelík, jehož skladatelské umění právě **Sedláčkovu kvartetu**, jako jediný soubor na světě, objevuje a nahrává.

Závěrečný koncert festivalu na sklonku prázdnin (22. 8.) bude mít na starost soubor **Barocco sempre giovane**, avšak v kompletně „nebarokní“ dramaturgii. Zazní opět díla Antonína Dvořáka doplněná o severskou romantiku Edvarda Hagerupa Griega.

Aktuální podobu festivalu sledujte na sociálních sítích a webových stránkách farnosti. Věříme, že se v nějaké podobě uskuteční a budeme se moci potkat v kostele sv. Bartoloměje při hudbě, která povznáší ducha i duši.

Marek Výborný (festivalový výbor)

ADOPCE NA DÁLKU

Na Květnou neděli, dne 28.3.2021, proběhl po dvou letech tradiční předvelikonoční minitrh, věnovaný našim dětem, adoptovaným na dálku. Výzva P. Adriana Sedláka, věnovat minitrhu patřičnou pozornost, měla dle mého úsudku, velký ohlas. V kasičkách se totiž podařilo shromáždit rekordní částku ve výši 8.285 Kč. Celkově tak k dnešnímu dni disponuje účet Adopce na dálku částkou 26.619 Kč. Za což všem dárcům a trvalým přispěvatelům patří nemalý dík!

V roce 2021 nás čekají dvě platby. V květnu zaplatíme školné pro Sofii z Bulharska ve výši 6.900 Kč a v červnu pak pro Musokeho z Ugandy ve výši 7.000 Kč. Všechny letošní platby ve směru k adoptovaným dětem tedy bez potíží zvládneme.

Pandemie COVID-19 ovlivnila život celé Ugandy, odkud také pochází námi adoptovaný Musoke. V současné době provedla Uganda více jak 900 tisíc testů. Testování je primárně prováděno v zařízení Uganda Virus Research Institute v Kampale, kde je rovněž vládou organizována karanténa pro nakažené. Neustále se zvyšují kapacity laboratoří pro testování, nově se testování také provádí na Makerere univerzitě, kde také pracují na vytvoření dostupnějších testovacích sad.

V současné době je míra nákazy stále vysoká ve srovnání s předchozími měsíci. Ministerstvo zahraničí zároveň podalo informaci o očkování vakcínou proti COVID-19 a rozhodlo, že přednostní očkování bude prováděno především na populaci, která se řadí mezi rizikovou. Mezi tuto skupinu se řadí například nemocní lidé, lidé pracující v první linii, zdravotníci či učitelé. Prezident Ugandy uvedl, že očkování bude zahájeno na konci února nebo začátkem března. Pro ugandské obyvatelstvo se zatím očekává 3,5 milionů vakcín, a zároveň se jedná o dovozu dalších 18 milionů vakcín z Indie.

Zákaz vycházení zůstává pouze v některých oblastech jako je například Gulu nebo Buikwe. Vládní opatření se ale postupně uvolňují. Již jsou otevřené obchodní pasáže, je také možné se volně přepravovat a v omezené míře začala fungovat veřejná doprava. V návaznosti na to byla zavedena povinnost nosit roušku a dodržovat odstup od ostatních lidí ve veřejném prostoru. Ministerstvo zdravotnictví uvolňuje postupně restrikce, například umožňuje 200 lidem účastnit se veřejných shromáždění jako jsou modlitby, politická shromáždění, svatby nebo trhy. Stále platí celonárodní zákaz nočního vycházení - a to od 21:00 do 05:30 hod. (místního času).

Všechny školy byly 18. prosince 2020 uzavřeny z důvodu vánočních prázdnin. Některé univerzity zahájily 4.ledna 2021 zkoušky, které trvaly do 13.1.2021. Základní, střední a odborné školy byly otevřeny do 18.1.2021 z důvodu příprav na prezidentské volby. Koncem dubna by se měly do škol vrátit čtvrté a páté ročníky základních škol a první a druhé ročníky středních škol. Ostatní studenti začnou s výukou následně po tom, co žáci a studenti finálních ročníků dokončí závěrečné zkoušky. Pro předškolní děti a děti mladší osmi let, se v tuto chvíli neplánuje návrat do školek, z důvodu horší kontroly nošení roušek a větší šance nákazy při vysokém počtu dětí v místnosti. Dále platí hygienická opatření, kdy učitelé i žáci musí dodržovat stanovená pravidla například nošení ochranných pomůcek, zachovávání pravidelných rozestupů a mytí rukou.

Ministerstvo školství doporučilo všem školám nezvyšovat školné. Ve školách jsou zavedena opatření, která doporučují udržovat vzdálenost mezi dětmi a učiteli nejméně dva metry od sebe, a to i ve školních třídách. Omezeny jsou určité sportovní aktivity, kde by docházelo k přílišné sociální interakci. Na základních a středních školách platí, že v jedné třídě může být pouze deset žáků a na vyšších školách platí omezení na patnáct studentů ve třídě. Školy mohou flexibilně upravovat rozvrhy tak, aby byly tyto podmínky dodrženy. Učitelé musí nosit ochranné masky v prostorách školy. Ve školách se provádí měření teploty, a to u každého vstupu, přičemž zaměstnanci jsou dále povinni aktuální situaci hlásit. Děti s vyšší teplotou jsou okamžitě izolovány a je informována pracovní skupina. Takovým studentům je poskytnuta izolační místnost.

Během distanční výuky ministerstvo školství distribuovalo studijní materiály pro samostudium dětí základních a středních škol, avšak doposud bylo poskytnuto pouze části dětí (převážně z městských oblastí). Vyučování zároveň probíhalo prostřednictvím televize a rádia. Arcidiecézní charita Praha díky pomoci českých dárců (280.000 Kč) vytiskla textové materiály a distribuovala je mezi všechny děti z programu Adopce na dálku, které jsou z venkovských oblastí. Studijní materiály pro on-line výuku ve třetím trimestru byly všem dětem a studentům distribuovány. Rodinám (400) v regionu Buikwe byla předána humanitární pomoc. Jednalo se o zdravotnický materiál a potravinovou pomoc.

(zdroj: <https://praha.charita.cz/zahranici/>).

Děkuji vám za veškeré vaše přičinění pro děti adoptované na dálku a do dalších dní vám všem přeji pokoj a dobro, pevné zdraví a také radost ze vzkříšeného Pána.

Helena Polanská

TÁBOR 2021

Tábor je pro mě událost, která nesmí o prázdninách chybět. Týden strávený v přírodě na čistém vzduchu s úsměvem na tváři je jedním z mých největších prázdninových zážitků už několik let po sobě.

Po předloňské pauze jsme loni obnovili zdejší tradici letních táborů a strávili týden plný legrace i napětí na nedalekém tábořišti u Vyžic. Bylo to opravdu skvělé. A proto bychom chtěli i letos připravit nezapomenutelné prázdninové dobrodružství, které nám vynahradí celý rok strávený doma bez kamarádů i čistého vzduchu.

Uvědomujeme si, že situace není dobrá, ale i tak doufáme, že se tábor bude moci uskutečnit a už teď se snažíme pro děti připravovat hry a zábavu. Můžeme vám slíbit, že se děti mají na co těšit, a to i za zvýšených hygienických podmínek, stejně jako tomu bylo loni.

Letní tábor se bude konat na skautském tábořišti u Vyžic v termínu od neděle 8. 8. do soboty 14. 8. Role hlavního vedoucího se letos opět zhostí Denisa Dušková. Přihlášky již teď můžete najít na webových stránkách farnosti www.farnost-hm.cz nebo na stolku uprostřed kostela sv. Bartoloměje. Po jejich vyplnění je pošlete na e-mail: duskova.denis@seznam.cz nebo doneste mně osobně.

Děti, prázdniny se blíží, čekáme na vás!

Za společenství mládeže Amálie Výborná

PROČ MI V PANDEMII DOCHÁZEJÍ SLOVA

Jak mluvit k lidem, abych jim nabídl skutečnou naději a nebylo to chápáno jako přihrívání si vlastní polívčičky na tragédii, která nás postihla? Jsem už téměř pět let plzeňským biskupem a za tu dobu jsem si docela zvykl, že k nedílné součásti mého života patří i účast na mnoha oficiálních akcích, kdy si veřejně něco připomínáme, či se něco nového otevírá nebo někdo něco zajímavého pořádá. Obvykle jsem požádán, abych se nejen zúčastnil, ale také něco řekl. Očekává se, že to bude krátké, povzbudivé, a ne moc zbožné. Snad se mi to docela daří: vystihnout atmosféru a říci pár vět, které dávají smysl, a ještě k tomu je v nich obsaženo nějaké povzbuzení či naznačení hodnot, na kterých nám má záležet.

Musím však přiznat, že se má výřečnost začala v koronavirové době nepříjemně zadržávat. Najednou nejsem schopen nacházet vhodná slova, která by nepůsobila pouze jako pokrytecké chlácholení či jako jakési obecné povzbuzení, jež se očekává, při kterém se ale lidé většinou jen tak trpce usmějí, protože chápou, že se něco takového má a poslechnout si to je snad přece jen lepší, než jen nadávat a rezignovat. Ale ... Tváří v tvář opravdové mizérii, ve které jsme se nyní ocitli, to zní všechno prázdně a formálně. Mizérii, jež nám nemilosrdně odhaluje, jak jsme slabí nebo i úplně bezmocní, jak nám docházejí síly a jak nejen jednotlivci, ale celá společnost loni na jaře kdesi poztrácela vzájemnou ohleduplnost, odvahu i solidaritu.

Do toho opakovaně přicházejí sympatické a dobře míněné výzvy, že by se církve neměla v takovéto chvíli schovávat, že by právě ona měla být v okamžiku krize oporou a ukazatelem směru. Co prý konkrétně já na to? A já bezradně stojím ve vnitřním dilematu před sebou samotným i před druhými. Nechce se mi zařadit se do zástupu trapných a nepřesvědčivých utěšovačů, kteří profesionální povzbuzování mají buď v popisu práce, nebo jím chtějí získat politické body. Navíc je mi zcela jasné, že všeobecně přijímaný styl mého povídání, který se líbil a měl snad i smysl v Prazdroji při otevírání nové varny, nebo ten, jaký jsem použil, když jsem mluvil ke zpoceným hasičům, tedy styl spíše odlehčený a jen naznačující něco vážnějšího, je teď úplně mimo. Zároveň mi ale po docela dlouhých hodinách modliteb, na které je teď najednou čas, připadá jako smysluplné podělit se o zahlédnutou perspektivu. Mluvit o skutečném Světle (nikoliv jen o tom již dost otřepaném na konci tunelu) a skutečné Naději, které, jak jsem hluboce přesvědčen, v naší situaci existují a jsou pro nás v době pandemie posilou i bezpečnou orientací.

To bych ale musel začít mluvit o víře, o Životě, který smrtí nekončí, ale mění se. O Lásce, která je schopná zničit sebe sama, a přesto je vítězná. Zkrátka, musel bych začít mluvit o Bohu, o naší skutečné a v některých situacích, které teď mnoho lidí zažívá, jedině Naději. A nevím, jestli mám. Jestli to nebude chápáno jako přihrívání si polívčičky na tragédii, která nás všechny, a některé opravdu krutě, postihla.

Jestli nemám spíš mlčet, modlit se a vyprošovat ve skrytu pro nás pro všechny Boží blízkost, jak v ni věřím, a nikomu nic nevnucovat. Opravdu nevím. Tak aspoň píšu tohle zamyšlení.

Je to vlastně pokus udělat to tak napůl. Dát každému čtenáři možnost, aby se ztotožnil s větou: „...ptacku, nejdříve dají dukaz... podvodniku...“, což byla jedna

z odpovědí na můj tweet, ve kterém jsem na konci února sdílel prosbu k Bohu, aby se nás mocně ujal v naší současné bezmoci. Nebo naopak umožnit, aby se někdo na základě mého svědectví vydal cestou, na které se nazývají podle mne poctivé povzbuzení a skutečná naděje pravým jménem. A proto opravdu povzbuzují a poskytují naději i v lidské beznaději.

A tím pravým jménem není jméno žádného politika nebo epidemiologa, ale jméno živého Boha, kterému záleží na každém z nás.

biskup Tomáš Holub

Bože můj,

děkuji ti za to, že ač jsme tě jako lidstvo opustili, tak ty jsi neopustil nás. Děkuji za jistotu, že ač se člověk vzepřel tvému řádu Stvoření, tak nás za to netrestáš.

Prosím za tvé požehnání v časech našich těžkých zkoušek. Dej nám plné vědomí a jistotu, že bude-li zapotřebí, ty nám dáš jistotu milosti a svého požehnání.

Je před námi jarní čas. Čas, kdy se probouzí příroda, kdy se člověku dostává z tohoto jarního řádu spousta nové síly a naděje.

Dej sílu mocným tohoto světa, aby pochopili, že nejsou okupanty našeho bytí, ale mají být služebníci míru, klidu a pokoje. Potřebujeme jistotu, že nejsi bezejmenný Bůh, ale jsi Hospodin, Stvořitel tohoto celého řádu našeho bytí.

Dej nám dostatek síly, abychom chápali, že celý svět má své zákonitosti, které jsi při stvoření určil. Dej, ať jsme tvými nástroji. Nástroji tvé dobré zvěsti. Amen.

Vážení čtenáři Křesťanského zpravodaje, toto velikonoční číslo jsme pro vás připravili v důvěře, že příště již bude opravdu lépe. vv

Príspevek na náklady tisku 7,- Kč.